

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 5 września 2023 r.

Druk nr 1089

**Pan
Tomasz GRODZKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 84 ust. 1 Regulaminu Senatu my, niżej podpisani senatorowie, wnosimy projekt uchwały

o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Czesława Miłosza.

Zgodnie z art. 84 ust. 8 do projektu uchwały został dołączony planowany ramowy program obchodów.

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem uchwały upoważniamy pana senatora Jerzego Fedorowicza.

(-) Halina Bieda	(-) Bogdan Klich
(-) Ryszard Bober	(-) Władysław Komarnicki
(-) Marcin Bosacki	(-) Wojciech Konieczny
(-) Artur Dunin	(-) Jan Filip Libicki
(-) Jerzy Fedorowicz	(-) Gabriela Morawska-Stanecka
(-) Stanisław Gawłowski	(-) Janusz Pęcherz
(-) Tomasz Grodzki	(-) Sławomir Rybicki
(-) Danuta Jazłowiecka	(-) Jerzy Wcisła
(-) Kazimierz Kleina	(-) Wojciech Ziemniak

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Czesława Miłosza

Czesław Miłosz, jeden z najważniejszych twórców literatury światowej XX wieku, jak nikt inny reprezentuje dziedzictwo Europy Środkowo-Wschodniej, narodów, których udziałem było doświadczenie dwóch totalitaryzmów i zmaganie się z ich skutkami.

Miłosz był świadkiem największych wydarzeń minionego stulecia: I wojny światowej, rewolucji w Rosji, odzyskania przez Polskę niepodległości, społecznych i narodowościowych przemian w II Rzeczypospolitej, apokalipsy na ulicach okupowanej Warszawy, Holokaustu i starcia dwóch totalitaryzmów, emigracji w świecie podzielonym żelazną kurtyną, upadku sowieckiego imperium i budowy demokracji. Wszystko to odcisnęło trwałe ślady na jego biografii i wpłynęło na uniwersalny wymiar jego twórczości, co w 1980 roku znalazło najwyższe uznanie Komitetu Noblowskiego.

Miłosz w swej twórczości ostrzega przed zgubnymi konsekwencjami budzenia demonów nacjonalizmu, antysemityzmu i autorytaryzmu. Jego eseje „Rodzinna Europa” czy „Zniewolony umysł” można czytać również jako opis procesu uwodzenia ludzi kultury przez władzę i analizę tragicznych skutków rezygnacji z wolności myślenia. Jako znawca kultury rosyjskiej rozumiał korzenie totalitaryzmu, bolszewizmu i imperializmu. Nauki, jakimi się dzielił, w obliczu rozpętanej w wyniku rosyjskiej inwazji na Ukrainę wojny są szczególnie aktualne. Jako pierwszy tak wyraźnie postawił pytanie o moralną współodpowiedzialność świadka Zagłady i świadka zła. Rozumiał, że brak zdecydowanej odpowiedzi na zło i nihilizm jest początkiem moralnego upadku człowieka. Dlatego jego twórczość nie poddaje się politycznej instrumentalizacji.

Ogromny, powstający w ciągu siedemdziesięciu lat dorobek poetycki Miłosza nie pozwala się zamknąć w kilkudzaniowej formule. Jest to poezja zmysłów i intelektu, szczególnie obyczajowego i syntezy dziejowej, poezja metafizyczna, a zarazem silnie związana z biografią autora. Uznając zasługi Czesława Miłosza w kształtowaniu polskiej literatury, języka, niezależności intelektualnej i kulturowej otwartości, Senat Rzeczypospolitej Polskiej ustanawia – w dwudziestą rocznicę śmierci poety – rok 2024 Rokiem Czesława Miłosza.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Propozycje działań w ramach Roku Czesława Miłosza

Konferencja prasowa rozpoczynająca szeroką kampanię: „Miłosz wraca do domu”

1. Wydanie twórczości Czesława Miłosza:
  - „Ziemia Ulro” z wprowadzeniem Olgi Tokarczuk
  - „Zniewolony umysł” z wprowadzeniem Timothy Snydera
  - start **bibliofilskiej kolekcji** tomów poetyckich („Poemat o czasie zastygłym”, „Trzy zimy”)
  - dwujęzyczny, polsko-angielski wybór „Zmyślenie albo wielki sen” / „Fiction or a long dream”
  - „Rodzinna Europa” ze wstępem Sławomira Sierakowskiego, „Widzenia nad Zatoką San Francisco” ze wstępem Małgorzaty Lebdy
2. 13. Festiwal Miłosza w Krakowie (współpraca z KBF) – premiera nowych wydań, czytanie poezji, maraton czytania „Zniewolonego umysłu”, spotkania autorskie z sojusznikami, panele dyskusyjne, pokonkursowa wystawa okładek
3. Konferencja naukowa i wystawa poświęcona Miłoszowi w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej z okazji Roku Miłosza

DZIAŁANIA W PRZESTRZENI MIEJSKIEJ

Kraków: zainicjowanie utworzenia miejskiego muralu upamiętniającego postać wielkiego noblisty i krakowianina, Czesława Miłosza (współpraca z Krakowskim Biurem Festiwalowym)

Warszawa: przywrócenie świetności i odpowiedniego statusu zapomnianej alei Czesława Miłosza w Śródmieściu (akcja społeczna: wspólne sadzenie łąki kwietnej; współpraca: Muzeum Literatury w Warszawie)